

Radikálna reforma SPP umožní riešiť reálne výzvy

In: Svetové pôdohospodárstvo, roč. XI, 2009, č.10, str.3

Od ťažkopádneho a byrokratického systému EÚ sa často vyžaduje, aby urovnal mimoriadne zložité a rozporuplné problémy a to prostredníctvom rozhodnutí, ktoré si vyžadujú mimoriadnu citlivosť a zároveň tvrdosť.

A nič nebude testovať jej schopnosti viac ako vyriešenie mnohých dilem, ktorým čelili ministri poľnohospodárstva, keď definovali výzvy pre budúce roky: prvé reformy SPP zahŕňajúce 27 členských štátov, výzvy posilnené akcelerujúcou zmenou klímy, pretrvávajúci záväzok k ďalšiemu zjednodušeniu administratívy a prepracovanie systému znevýhodnených oblastí Únie (LFA).

Reforma SPP nikdy nebola ľahká – ale s rozpočtovou reformou, ktorá seriózne začne v budúcom roku, bude EÚ musieť rozhodnúť, či by jej univerzálnym záujmom lepšie poslúžilo schválenie úplne nového systému SPP, ktorý odstráni administratívny odpad nahromadený v priebehu takmer šesťdesiatich rokov alebo zachovanie veľkej časti status quo. Celkovým cieľom bude zabezpečiť, aby sa rozšírené Spoločenstvo dostalo do pozície, v ktorej sa môže cítiť uvoľnenejšie vzhľadom na postupný vplyv zmeny klímy.

2. pilier má jasné výhody

Presun prostriedkov z 1. piliera do 2. piliera poskytne v rámci SPP väčšiu flexibilitu. V podstate by to mohlo znamenať, že jednotná platba na farmu a jej sprievodné požiadavky vo forme krížového plnenia budú hlavným podporným mechanizmom a flexibilnejší program rozvoja vidieka môže byť využitý ako nástroj tvorby presnejších rozvojových programov schopných zodpovedať potrebám rozličných 27 členských štátov.

Odčlenenie platieb od produkcie

Ak politici zastupujúci záujmy pôvodnej EÚ-15 sú šokovaní a zhrození nad týmto návrhom, treba im pripomenúť, že tak ako v roku 2003 aj v súčasnosti Rada ministrov diskutuje, či je alebo nie je možné, aby všetky tradičné subvencie boli odčlenené od produkcie.

Dohoda v prospech tohto návrhu bola dosiahnutá na základe toho, že ak by EÚ pokračovala v podpore primárnej poľnohospodárskej produkcie v čase, keď sa svetový dopyt po komoditách zvýšil, svetový konsenzus by viac nemusel byť priaznivý a osobitne WTO by mohla prípadne uvaliť prísne obmedzenia na viazané platby.

Očakáva sa, že trhové ceny sa budú pohybovať progresívne k úrovniam, ktoré by mohli prípadne umožniť efektívnejším farmárom EÚ pokryť ich vyššie ako priemerné náklady na produkciu a vytvoriť príjem na základe správneho riadenia a investovania.

Prevláda názor, že spotrebitelia (a vlády) budú musieť odkladať väčšiu časť z ich príjmu na zabezpečenie základných potravín ako doteraz.

Nie je tajomstvom, že počas nasledujúcich 50 rokov sa svet musí vysporiadať s obrovským tlakom, ktorý bude ovplyvňovať zdroje produkcie potravín, v dôsledku nezastaviteľného rastu populácie – pričom v rovnakom čase znižovanie výmery pôdy a zásob vody, spojených s obmedzením zásob palív pre traktory a spotreby hnojív spôsobí, že produkcia väčšieho množstva potravín bude náročnejšia.

Za týchto okolností sa musí budúca reforma SPP sústrediť na zvýšenie produkcie potravín a súčasne zminimalizovanie poškodzovania životného prostredia kontamináciou vody a nenapraviteľným znížením kvality pôdy. SPP sa tiež musí snažiť znížiť množstvo uhlíkovej a vodnej stopy vytvorenej tradičnými poľnohospodárskymi činnosťami.

Najväčší odpor voči zrušeniu jednotnej platby na farmu možno očakávať od farmárov v znevýhodnených oblastiach. Budú argumentovať, že v súčasných trhových podmienkach nebudú môcť prežiť ako producenti potravín starajúci sa zároveň o životné prostredie bez výraznej podpory.